

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОВА
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТ АНКАРА ХАДЖИ БАЙРАМ ВЕЛИ (ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
АНАТОЛІЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
УНІВЕРСИТЕТ КАСТАМОНУ (ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
СТАМБУЛЬСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ АЙДИН (ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЛЮБЛІНСЬКА ВИЩА ШКОЛА (РИКІ, ПОЛЬЩА)
ЄВРОПЕЙСЬКА ВИЩА ШКОЛА МЕДИЧНИХ І СОЦІАЛЬНИХ НАУК (ВАРШАВА, ПОЛЬЩА)
МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК (ЛОМЖА, ПОЛЬЩА)
БЕРГЕНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (НОРВЕГІЯ)
ВІДДІЛ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ

Збірник матеріалів

VII Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності»

Тернопіль
2024

УДК 159.98:37.091
Р 64

Р 64 Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності: збірник матеріалів VII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, Україна, 10-11 жовтня 2024 року) / Редколегія: О. М. Петровський, І. М. Вітенко, О. І. Когут, Ю. Ч. Шайнюк, В.Є. Кавецький, О.Я. Жизномірська, М.М. Корман, Т. В. Магера, Г.І. Герасимчук, Н.Б. Стрийвус. Тернопіль: ФОП Осадца Ю.В. 2024. 370 с.

У збірнику публікуються тези доповідей учасників VII Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності», проведеної на базі Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти 10-11 жовтня 2024 р.

Усі матеріали збірника подаються в редакції авторів. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних несуть автори.

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол №6 від 01.11.2024 р.)

УДК 159.98:37.091

© Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти, 2024

Трубавіна І.М. ПРОФЕСІЙНА МАЙСТЕРНІСТЬ ПЕДАГОГА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	327
Тютюнник І.С., Мартинюк О.П., Дячинська М.І. РОЛЬ МАЙСТЕРКЛАСІВ, ШКІЛЬНОЇ ГУРТКОВОЇ РОБОТИ ТА ПРИВАТНИХ ХУДОЖНІХ СТУДІЙ У НАВЧАННІ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ДІТЕЙ ТА ДОРОСЛИХ.....	329
Тягнирядно Є.В., Ноздрова К.В. ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ПРАВОВОЇ СФЕРИ ЗАСОБАМИ ЮРИДИЧНОЇ СТИЛІСТИКИ.....	331
Федоренко М.І. ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ.....	334
Флоренко А.Е. АРТТЕРАПІЯ ДЛЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	335
Han Liu THE PERSONAL AND PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF MANAGERS IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER THE BACKGROUND OF DECENTRALIZATION.....	336
Han Liu TO CULTIVATE THE COMMUNICATIVE COMPETENCE OF FUTURE SPORTS EXPERTS IN THE PROCESS OF LEARNING IN COLLEGES AND UNIVERSITIES.....	337
Hanife Erdoğan Yaşarsoy INCLUSIVE EDUCATION PRACTICES IN TÜRKİYE.....	339
Olga Tsaryk, Iryna Humovska, Tetiana Panychok THE IMPORTANCE OF EMOTIONAL INTELLIGENCE IN THE PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF EDUCATORS.....	342
Цуканова Н. М. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	344
Чекригіна Г. Б. ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ФОРМ РОБОТИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОГО ФАХІВЦЯ В ЗАКЛАДІ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО- ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	346
Чорна М.І. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....	349
Шарлович З. WPŁYW INNOWACYJNYCH TECHNOLOGII PEDAGOGICZNYCH NA ROZWÓJ UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH SPECJALISTÓW W SYSTEMIE KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO.....	351

Тютюнник І.С.

кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри образотворчого мистецтва,
дизайну та методики їх навчання
Тернопільського національного педагогічного
університету ім. В. Гнатюка
tyutyunnuk@gmail.com

Мартинюк О.П.

вчитель початкових класів та
образотворчого мистецтва
ТЗЗСО №17 імені Володимира Вихруща I-III ст.
з поглибленим вивченням іноземних мов.
oxana80.te@gmail.com

Дячинська М.І.

асистент кафедри образотворчого мистецтва,
дизайну та методики їх навчання
Тернопільського національного педагогічного
університету ім. В. Гнатюка
marjana.djachynska@gmail.com

РОЛЬ МАЙСТЕРКЛАСІВ, ШКІЛЬНОЇ ГУРТКОВОЇ РОБОТИ ТА ПРИВАТНИХ ХУДОЖНІХ СТУДІЙ У НАВЧАННІ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ДІТЕЙ ТА ДОРΟΣЛИХ

Пріоритетними рисами сучасної особистості стає здатність до творчості, безперервної самоосвіти. У цьому плані особливе місце належить візуальному мистецтву. Попри систему державних позашкільних інституцій з навчання образотворчому мистецтву, існує низка приватних ініціатив, які дозволяють працювати дітям та дорослим за власним графіком та уподобаннями.

Досить вивченим у сучасній педагогіці є сутність і особливості поняття майстеркласу (О. Семенова, І. Толмачова, О. Чеботаренко та ін.). Зокрема, висвітлені питання різновидів майстеркласів, етапів їх проведення, ролі у підвищенні майстерності слухачів. Нами вивчались група статей про вітчизняні позашкільні заклади художньої освіти, здебільшого про дитячі художні школи (А. Волощук, В. Левицька, Н. Москальова та ін.), про роль окремих особистостей у становленні авторських художніх студій для дітей, зокрема студія В. Парахіна, яка популяризує народний розпис (М. Селівачов).

Метою дослідження є виявлення особливостей навчання образотворчому мистецтву через різну форму проведення, організовану за приватними ініціативами, кожна з яких має свою специфіку у методах та змісті навчання.

Одним із неформальних середовищ при проведенні занять з образотворчості виступають поширені сьогодні практично-творчі майстеркласи [4]. На відміну від інших групових форм передавання досвіду у цій сфері, для майстеркласу ключовим стає технологічність, тобто продумування і дотримання чіткого алгоритму дій. Це дозволить забезпечити ефективність роботи в умовах обмеженого часу і отримати очікуваний результат.

Діапазон цієї методичної форми роботи широкий – їх практикують для дітей різного віку (у рамках щорічних бібліофестів, у роботі з дітьми з особливими потребами), для учнів (із запрошеними художниками на уроках образотворчого мистецтва, у позаурочний час під час проведення виховних годин), для студентів художніх спеціальностей (у рамках співпраці навчальних закладів), для педагогів (під час конференцій, курсів підвищення кваліфікації як

форми професійного спілкування), для дорослих без художньої освіти (такі разові заняття часто проводяться у художніх студіях під керівництвом професійних художників). У воєнний час в Україні майстеркласи все частіше несуть арттерапевтичне навантаження для внутрішньо переміщених осіб та ветеранів (наприклад, у межах програми «Творці без меж» за сприяння Р. Давлетова, м. Тернопіль).

Якщо відвідування майстеркласів є епізодичними явищами, то заняття у позакласній гуртковій роботі та художніх студіях є більш систематичними та передбачають заняття за сформованими програмами.

У більшості вітчизняних шкіл діють гуртки за певним профілем, зорієнтовані переважно на учнів початкових класів, менше – на середній і старший шкільний вік. Характерною особливістю занять у шкільних гуртках є те, що вони не регламентуються обов'язковими програмами. Це надає їм гнучкості у виборі тем, засобів їх втілення і дозволяє краще враховувати прагнення кожної дитини. Позакласне заняття має інші виміри педагогічних цінностей. Про шкільний урок говорять: «провести урок». Це природно і логічно. Так сказати про гурткове заняття не можна, адже його разом з дітьми потрібно «прожити», тобто, окрім виконання твору візуального мистецтва, чітко виявити свою людську позицію, глибокий інтерес до особистості дитини, зосередженість на її духовному світі, на співтворчості, взаємодопомозі і взаємній зацікавленості у спільному успіхові і результаті діяльності. Гурткова робота нерозривно пов'язана з навчально-виховним процесом, що здійснюється на уроках і ґрунтується на знаннях і навичках, набутих учнями на заняттях.

За останнє десятиліття поширеними стали приватні художні студії, де можуть займатися образотворчим мистецтвом діти і дорослі. Можемо умовно поділити їх на декілька груп. До першої групи віднесемо ті, які виразно орієнтуються на академічну підготовку дітей середнього та старшого шкільного віку. Очевидно, що такі систематичні заняття є ґрунтовною підготовкою до вступу у вищі профільні навчальні заклади (арт студія «Художник», м. Полтава; «Арт-кластер», м. Луцьк; «Ренесанс», м. Тернопіль та ін.).

У другу групу можна віднести ті художні студії, які націлені на всебічний розвиток дитячої особистості в галузі образотворчого мистецтва. Тут більш вільно добираються завдання, пропонуються різні техніки, завдання на стику образотворчого мистецтва, дизайну, рукоділля тощо. Цінними у таких умовах стає творчий простір, розвиток фантазії, вміння втілювати ідею різними доступними засобами, організація дозвілля [1]. Цих освітніх територій є дуже багато, проте, все ж, можна виділити найбільш яскраві приклади: «П'ятерня» у Луцьку; м. Мінськ; «Колесо», Польща, м. Вроцлав; «Дивотворчики» Ольги Базник-Щедріної, м. Тернопіль та ін.

Менш поширеними в Україні є художні студії, де можуть займатися дорослі (аматори). У таких просторах важливим стає саме атмосфера, яка налаштовує на творчість, особисті якості керівника (наприклад, такою є Тернопільська «Арт-студія Д.Р»). Ці заняття своєю метою мають швидше арт-терапевтичний ефект, сприяють переживанню приємних емоцій, відволікання від буденних справ.

Існують і художні студії, які, на відміну від попередньо розглянутих, вивчають лише одну стилістику та окреслене коло тем, наприклад, різновид українського народного розпису. Так, помітною подією у мистецькій педагогіці є діяльність заслуженого працівника культури України В. Парахіна. Створена ним 2002 року дитяча студія народного малярства в с. Журавники Горохівського району Волинської області стала відомою творчими здобутками місцевих вихованців. Це малюнки у стилістиці українського автентичного розпису – із сільськими красвидами, копіями ікон і стінописів з птахами, квітами, сюжетні роботи, виконані гуашшю на картоні та папері [2].

Окремо можемо виділити студії де велика увага приділяється естетиці та енергетиці дитячого малюнка, він сприймається керівником-художником як повноцінний твір мистецтва. Такою в Україні є харківська студія «Аза Нізі Маза» (М. Коломієць, 2012 р. заснування), де створено потужне творче середовище для дітей та підлітків. Її керівник

вважає, що юний художник повинен відчувати культурні потреби часу, намагатися бути потрібним суспільству, вміти заробляти своєю творчою працею, тому часто задумані студійцями художні проекти стають соціальними [3].

Висновки. За близько десять років активного функціонування приватних ініціатив у галузі навчання образотворчому мистецтву в Україні, можемо простежити певні спільні риси та тенденції у їхній роботі: розкриття творчого потенціалу вихованців; активізація роботи в колективі; націленість на популяризацію робіт учнів у соціальному просторі. Авторські художні студії та гуртки продукують твори, об'єднані певними естетичними принципами, безпосередньо пов'язаними із стилістикою та художніми вподобаннями художника-керівника та особливістю його методики навчання. Практика проведення художніх майстеркласів стала органічною у середовищі сучасного «дорослого» як аматорського, так і професійного образотворчого мистецтва.

Література

1. Полтавська Ю. П'ятірня. *Артанія*. 2010. № 3. С. 30–35.
2. Селівачов М. Роль Василя Парахіна в українському народному мистецтві на межі XX і XXI століть (до 80-річчя від народження). *Народознавчі зошити*. 2018. № 2 (140). С. 483–493.
3. «Як діти це роблять?». Випуск № 1. Відповіді від керівника студії Аза Нізі Маза Миколи Коломійця. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ZiUcvfULPd4>
4. Semenova O. (Семенова О). Features of the organization and conduct of an art master class (Особливості організації та проведення мистецького майстер-класу). *Modern engineering and innovative technologies*. 2023. Issue No 29. Part 3. P. 29–34.

Тягнирядно Є.В.

кандидатка педагогічних наук,
доцентка кафедри мовної підготовки Одеського
державного університету внутрішніх справ
tevodessa@gmail.com

Ноздрова К.В.

магістрантка ЦЗДН Національного
університету
«Одеська юридична академія»
katenozdrova654@gmail.com

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ПРАВОВОЇ СФЕРИ ЗАСОБАМИ ЮРИДИЧНОЇ СТИЛІСТИКИ

Актуальність дослідження. Мова права - це цілісна комунікативно-галузева підсистема літературної мови з певним набором характерних лінгвостилістичних і структурно-жанрових ознак, зумовлених специфікою правової сфери та комунікативно-професійними потребами в ній. Як надзвичайно важлива й соціально значуща сфера мовної комунікації, що забезпечує нормативно-правове регулювання діяльності суспільства, мова права усе більше привертає увагу вчених і практиків із різних галузей знань.

Сьогодні феномен мови права є об'єктом вивчення низки наук: юридичних (загальна теорія держави і права, філософія права, історія держави і права, логіка права, юридична герменевтика, юридична техніка), філологічних (теорія мовної комунікації, стилістика, термінознавство, лексикографія, семасіологія, історія мови, прикладна лінгвістика, культура мови, судова риторика), а також формальної логіки, інформатики, філософії, соціології, історії, дипломатики, текстології тощо [2].

Кожна з цих наукових галузей досліджує мову права доволі специфічно, розглядаючи її феномен з різних позицій.

Проте наприкінці минулого століття з'являється нова самостійна наукова галузь, яка втілює міждисциплінарний підхід до вивчення складного феномену мови права, розробляє

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ПЕДАГОГА В
УМОВАХ НОВОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ РЕАЛЬНОСТІ**

*Збірник матеріалів
VII Міжнародної науково-практичної
конференції*

м. Тернопіль, 10-11 жовтня 2024 року

*Редколегія: О. М. Петровський, І. М. Вітенко, О. І. Козут,
Ю. Ч. Шайнюк, В.С. Кавецький, О.Я. Жизномірська, М.М. Корман,
Т. В. Магера, Н.Б. Стрийвус, Г.І. Герасимчук*

Підписано до друку 07.11.2024 р.
Папір офсетний. Формат 60x84¹/16.
Гарнітура Times New Roman.
Друк офсетний.
Умов. друк. арк. 37,5 .
Обл.-вид. арк. 37,2 . Зам. №10/24/1

Видавець та виготувач:
ФОП Осадца Ю.В.
м. Тернопіль, вул. 15 Квітня, 2Д/10
Тел. (097) 988-53-23

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного
реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ТР №46 від 07 березня 2013 р.*